

UKA2020/193
06. oktober 2020
Sofia Geisler

Uunga siunnersuut: Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2020-meersoq
(Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu inatsimmut allannguutissatut siunnersuummi maluginiakkatta annerit ilagaat atuarneq ullumikkut ukiunut 3-nut sivisussusilerneqarsimasoq allanngortinniarneqarmat ukiunit pingasunit sivikinnerusumik sivisunerusumilluunniit ilinniarsinnaasoqalernissaanik periarfissiisumik.

2019-imi ilinniarnertuunngorniartarneq naammassisut 2005-imut sanilliullugu amerlanerungaatsiarput, 2014-imi amerlanerpaaffiannut sanilliullugu ikinnerungaatsiarlutik.

GUX-imi ilinnialertartut sapinngisamik amerlanerpaat naammassisarnissaat kaammattuutigiuannassallugu tamatta pisussaaffeqarpugut. Tassami taakkuupput ilinniarfinnut ingerlaqqiffiusunut ingerlaqqinnermikkut taakkunanilu naammassinermikkut inuiaqatigiinnik ingerlatsinermi atorfissaqartilluinnakkagut, avataaniillu tikisitsinissamik atorfissaqartitsinitsinnik annikillisaataasussat.

Ilisimavarput inuusuttut 18-it 25-illu akornanni ukiullit quliungaagata taakkunannga arfinillit inuusuttunut ilinniarfinnik tunuliaqutaqartumik ilinniakkamik ingerlataqanngitsut imaluunniit ilinniarfinni pineqartuni suli naammassininnatik ingerlasut.

Periarfissaqaraanni ilinniakkatigullu piumasaqaataasunik naammassininninnaagaanni periarfissaq atorluartariaqarpoq, ilinniaqqiffissanik periarfissaqarmat nunarsuatsinnilu allanut sanillersuukkuminaatsunik periarfissatsialannik maani ingerlatsigatta.

Isumaliortaatsitsinnut katassinnaajunnaarlugu ikkuttariaqarparput inersimasunngornermi qaammammut isertitassanik aalajangersimasunik naatsorsuutigisaqassagutta tassunga aqqutissaq qularnaannerpaaq tassaamat ilinniakkamik naammassinissimanissaq. Periarfissaqaraanni ilinniakkatigullu piumasaqaataasunik naammassininninnaagaanni periarfissaq atorluartariaqarpoq.

Upperivarpurput inuusuttut meeqqat atuarfianniit sulii ingerlariaqqissimangitsut akornanniittoqarmat ilinniarnertuunngorniarni atuarissamut ajukkunnangilluinnartunik piimasaqaatinillu naammassinnissinnaasunik, imaluunniit piukkunnarsaqqinnermik ilinniarnut taakkununga appakaassinnaasunik. Angajoqqaat allatigullu inuusuttortatsinnut kaammattuiuartariaqarpugut, tinneraalluta piimasaqarsinnaallutalu aallartitamik naammassinnissamut. Meeqqat atuarfiat ima pitsaassusilimmik atuartitsinnaassuseqartariaqarpoq meeqqat amerlanerpaartaat inersimalernissaminut imiinnut napatissinnaalernissaamut tunuliaqutsiinnaassalluni.

Ilorraap tungaanut ingerlavugut. Meeqqat atuarfianniit naammassisut ukiut marluk qaangiunneranni inuusuttunut ilinniarnut appakaattartut 2010-mi 49 procentusinnarlutik 2017-mi 56 procentimut qaffassimapput. Nikikkiartortoqarpoq.

Isiginngitsuusaarsinnaanngisarpulli tassaavoq ukioq taanna Namminersorluni Oqartussaaneq eqqunneqarmalli maannamut ukiut tamaasa inuusuttorpassuaqarmat nammineq pilersornissamut ilinniakkatigut tunngavissinneqarnissamut alloriarnermik sulii tigusineq ajortunik.

Patsisaasut assigiinngitsuusinnaapput. Ingerlariaqqinngitsoortunik uparuartuinniingilagut. Kisitsisilli takutippaat qanoq iliuuseqartariaqartugut. Meeqqat atuarfiat pillugu apeqqut arlaleriarujussuarluta maani tikittarparput, sulii sammisaqqaarparput.

Ilinniarnertuunngorniarni pillugu Inatsisiartut inatsisaata allannguutissaatut ilaannut aatsaanguaq taasakka attuumassuteqarput, tassami ukiunit pingasunit sivikinnerusumik sivisunerusumilluunniit GUX-ip ingerlanneqarsinnaalernissaanut siunnersuummi patsisaarparpoq GUX-imi naammassisartut ullumernit amerlanerulernissaat.

Tusarniaanermi akissutigineqartut akornanni maluginiakkatta ilagivaat GUX-ip ukiunit pingasunit sivikinnerusumik sivisunerusumilluunniit ingerlanneqareernerisigut ilinniarnut qaffasinnerusunut ingerlaqqinniarni piimasaqaatit tamaasa naammassiniarni fagini ataasiakkaani immikkut atuaqqittariaqartarnissamik malitseqariataarsinnaanera.

Nunatsinni GUX-mik aallartitseriarlutik assigiinngitsunik patsiseqartumik Danmarkimut nuunnissaminik aalajangertut Danmarkimilu gymnasiarnep nanginnissaanut ullumernit pitsaanginnerusumik inissimaleriataarsinnaanerat imaluunniit Danmarkimi ilinniakkamik qaffasinnerusumik aallartitsiniarni fagini ataasiakkaani ingerlatseqqaartariaqarlersinnaaneq eqqumaffigisariaqarsoriivipparput, allannguinerup uuma malitsigisaanik. .

Aamma maluginiarparput tusarniaaffigineqartut ilaannit ernumassutigineqarmat maanna piunasaqaataasunit appasinnerusumik inissisimasumik qinnuteqartumik akuersinikkut ilinniartitaanermut pitsaanngitsumik tamatuma kinguneqarsinnaanera.

Qularutiginnilarput GUX-ini pisortaasut misilittagaqarluarnermikkut naliliisinnaassuseqarluarmata qinnuteqartunik nalilersuisarnerminni piviusorsioortumik tunngavigisartakkaminnik. Allanguutiginiakkalli siunertaanngitsumik sunniuteqarsinnaasut imaluunniit eqqumaffigisassatut maluginiagassat tungitsinniit tamakkiisumik tunuliaqutsernissaannut pisariaqartitarput tassaavoq allanguutissatut siunnersuutigineqartut tamakkiisumik isiginnittumik tunngaveqartumik Naalakkersuisup akisussaasup oqaloqatiginerata pisariaqarnera, nangaassutaasinnaasut tamaasa peernissaat siunertaralugu.

Taamaattumik sammisaq una ataatsimiititaliamut susassaqartumut ingerlateqqinneqassasoq innersuussutigaarput, aappassaaneerneqannginnerani sukumiisumik sammineqarnissaa tassani pissasoq qularutiginningsigu.

GUX-ip ullumerniit pitsaannginnerusumik inissisimanissaa siunertaassanngilaq, tamannalu aamma allanguutissanik suliaqartut siunertarinngikkaat qularutiginnilarput, ilanngullugumi oqaatigisariaqarmat ilinniartitaanermut uunga attuumassuteqartut amerlanerit pitsaasumik oqariartuuteqarnerat.

Naggaterpiaatigut oqaatigerusupparput ilinniartitaanerup iluarsartuuteqqinnissaanik siunertaqartumik Naalakkersuisut suliniuteqarnerata suli tigusaasumik isummerfigisassatsinnik takusaqarfiginngisatta aammalu immikkoortup uuma ilinniarnertuunngorniarnertaneq pillugu inatsimmik allanguiniarnermik imaqartup imminnut qanoq attuumassuteqarsinnaanerat qanorlu imminnut sunniuteqarfigisinnaanerat erseqqissumik ilisimasariaqaratsigu.

Qilanaaraarput ataatsimiititaliami suliap uuma nanginnissaa.